



## Ο ρόλος του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 στην παραγωγική ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου

Χαράλαμπος Κασίμης  
Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης των Κοινοτικών Πόρων  
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

**T**ο νέο αναθεωρημένο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας για την περίοδο 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) υποβλήθηκε πρόσφατα προς έγκριση στις υπηρεσίες της ΕΕ μετά από εντατικές διαβουλεύσεις.

Το ΠΑΑ αποτελεί τον κύριο αναπτυξιακό μηχανισμό και το βασικό χρηματοδοτικό μέσο για τη στήριξη του πρωτογενούς τομέα της χώρας. Πρόκειται για ένα Πρόγραμμα ύψους 4,7 δις κοινοτικής συμμετοχής, που μαζί με την εθνική και την ιδιωτική συμμετοχή θα κινητοποιήσει συνολικούς πόρους άνω των 6 δις ευρώ.

Μέσω του ΠΑΑ 2014-2020, θα επιχειρηθεί η άμβλυνση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και η ανασυγκρότηση των αγροτικών περιοχών της χώρας.

Ειδικότερα, η συμβολή του νέου ΠΑΑ στην Αγροτική Ανάπτυξη συνοψίζεται στις ακόλουθες βασικές προτεραιότητες, όπως αυτές εξειδικεύονται στα αντίστοιχα Μέτρα και Δράσεις του Προγράμματος:

**Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα, που προσεγγίζεται μέσα από:**

- ▶ την ενθάρρυνση, αφενός ιδιωτικών επενδύσεων με στόχο

τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την καθετοποίηση της παραγωγής τους σε προϊόντα με συγκριτικό πλεονέκτημα και αφετέρου βασικών δημοσίων υποδομών (εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτική και δασική οδοποιία, κ.λπ.) με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και την περαιτέρω τουριστική, περιβαλλοντική και αναπτυξιακή αξιοποίηση των αγροτικών περιοχών,

- ▶ την παροχή κινήτρων για την καλύτερη οργάνωση των παραγωγών σε υγιή συλλογικά σχήματα (οργανώσεις και ομάδες παραγωγών), προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη διαχείριση, αμεσότερη συμμετοχή και πρόσβασή τους σε αγορές, προμηθευτές και επενδύσεις,
- ▶ την αναδιάρθρωση των βασικών παραγωγικών κλάδων και τομέων της αγροτικής οικονομίας και τη δημιουργία οικονομικών κλίμακας, με στόχο τη μείωση του κόστους εισροών και την αύξηση της παραγωγικότητας,
- ▶ τη δημιουργία βιώσιμων δομών συμβουλευτικής υποστήριξης των παραγωγών, μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης, κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς και προώθησης καινοτομιών μέσω συμπράξεων και συνεργασιών με επιστημονικούς φορείς και φορείς της αγοράς, αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο το εγχώριο επιστημονικό και γεωτεχνικό δυναμικό καθώς και τα αποτελέσματα της εφαρμοσμένης έρευνας.

**Την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας**

Με έμφαση στην ηλικιακή ανανέωση του παραγωγικού δυνα-

μικού, μέσω της παροχής κινήτρων για την εγκατάσταση νέων αγρωτών, αξιοποιώντας την τάση επιστροφής στην ύπαιθρο νέων ανθρώπων με σημαντικά προσόντα (εκπαίδευση και εμπειρία), λόγω της οικονομικής κρίσης, συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση της ανεργίας.

### **Την ενίσχυση της αξίας αλυσίδας των εγχώριων αγροτικών προϊόντων**

Στόχο εδώ αποτελεί η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων αφενός με την επένδυση στην ποιότητα και την εξωστρέφεια των γεωργικών προϊόντων, αφετέρου με την παροχή ενιαίου, ποιοτικού τουριστικού προϊόντος, που βάση του θα έχει τα ιδιαίτερα, ποιοτικά γεωργικά προϊόντα.

Η αύξηση και βελτίωση της προστιθέμενης αξίας θα επιτευχθεί μέσα από μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020, που δίνουν κίνητρα για την πιστοποίηση των ποιοτικών γεωργικών προϊόντων, την προβολή και προώθησή τους μέσα από οργανωμένα σχήματα συνεργασίας και δικτύωσης ντόπιων παραγωγών



και επιχειρήσεων πρώτης μεταποίησης και εμπορίας (clusters), καθώς και της ενθάρρυνσης επενδύσεων για την καθετοποίηση της παραγωγής τους, την οργάνωση μονάδων τυποποίησης και μεταποίησης, κ.λπ. Έμφαση θα δοθεί στη δημιουργία βραχείων αλυσίδων και τοπικών αγορών παραγωγών έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι η αξία παραγωγής μένει κατά το μεγαλύτερο μέρος της στον παραγωγό και ότι τα τοπικά γεωργικά προϊόντα φθάνουν με τη μεγαλύτερη ασφάλεια και αναγνωρισιμότητα στον καταναλωτή.

Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων μπορεί να επιτευχθεί και μέσα από την ταυτόχρονη αξιοποίηση των πλούσιων φυσικών πόρων, της ιδιαίτερης πολιτιστικής κληρονομιάς και της αγροτικής παράδοσης των αγροτικών περιοχών και του σημαντικού τουριστικού δυναμικού της χώρας.

### **Την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων καθώς και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή**

Η προτεραιότητα αυτή προβλέπει την υιοθέτηση φιλο-περιβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών καθώς και δράσεων για τη διατήρηση των αυτόχθονων φυτικών και ζωικών γενετικών πόρων, την ανάπτυξη και προστασία των δασικών συστημάτων, την προώθηση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, την πρόβλεψη ενισχύσεων σε γεωργούς που ασκούν γεωργική

δραστηριότητα σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, καθώς και την ορθολογικότερη χρήση και διαχείριση των φυσικών πόρων με την αξιοποίηση βιώσιμων γεωργικών συστημάτων περιορισμού των εξωτερικών εισροών (ενέργειας, νερού, αγροχημικών). Η σημασία που προσδίδεται στη συγκεκριμένη προτεραιότητα καταδεικνύεται από την υποχρέωση να κατευθυνθούν σε δράσεις για το περιβάλλον και το κλίμα πόροι της τάξης του 30% τουλάχιστον του συνόλου των πόρων του νέου ΠΑΑ.

### **Ενίσχυση του κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές**

Η ανωτέρω προτεραιότητα θα επιτευχθεί μέσω μέτρων και δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 που δίνουν κίνητρα για τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων εργασίας, με την ενθάρρυνση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στις αγροτικές περιοχές, τόσο στον πρωτογενή τομέα όσο και στους υπόλοιπους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.

Η ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής των αγροτικών περιοχών της χώρας θα πραγματοποιηθεί κυρίως μέσω των διευρυνμένων δυνατοτήτων που παρέχονται από το νέο πρόγραμμα LEADER για την προώθηση τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης. Η λογική παρέμβασης στην οποία εδράζεται η εφαρμογή των τοπικών προγραμμάτων LEADER στοχεύει, μεταξύ άλλων, και στην αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της παροχής ευκαιριών για απασχόληση και στήριξη ειδικών κατηγοριών του πληθυσμού (π.χ. γυναίκες, άνεργοι, νέοι, κ.λπ.). Επιπρόσθετα, μέσω των τοπικών αυτών προγραμμάτων εφαρμόζονται και πολιτικές ενθάρρυνσης της δημιουργίας βιώσιμων και πολυ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών με την παροχή κινήτρων διαφοροποίησης της οικονομικής τους βάσης, δημιουργίας συμπληρωματικών δραστηριοτήτων και εισοδημάτων, ειδικά προς τη γεωργική απασχόληση (πολυδραστηριότητα, π.χ. αγροτουρισμός, οικοτεχνία, βιοτεχνία) ώστε να εξασφαλιστεί η συνολική βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου.

Σημαντική εξέλιξη στο νέο ΠΑΑ αποτελεί η εκχώρηση της διαχείρισης μιας σειράς μέτρων στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση σε ποσοστό που ξεπερνά το 30% των πόρων του προγράμματος.

Εισάγεται παράλληλα μια νέα φιλοσοφία που δεν περιορίζεται στην προσέγγιση της από κάτω προς τα πάνω στρατηγικής αλλά διευρύνεται στη δυνατότητα της πολυτομεακής και πολυταμειακής προσέγγισης των τοπικών στρατηγικών, ώστε να εξασφαλιστεί η απαραίτητη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων των διαφόρων Ευρωπαϊκών Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων με στόχο ολοκληρωμένες τοπικές στρατηγικές.

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 διαρθρώνεται γύρω από αλληλένδετους και συμπληρωματικούς στόχους που επιδιώκουμε να οδηγήσουν σε ένα σταδιακό μετασχηματισμό του παραγωγικού και αναπτυξιακού μοντέλου της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών της χώρας μας. Με την οριστική έγκριση του Προγράμματος, που αναμένεται εντός του Νοεμβρίου 2015, το ΥΠΑΑΤ θα ξεκινήσει μεγάλη καμπάνια ενημέρωσης σε όλη την επικράτεια ώστε πράγματι οι ενδιαφερόμενοι να έχουν έγκαιρα όλη την απαραίτητη πληροφόρηση για την ένταξή τους σε μέτρα του προγράμματος που θα στοχεύουν τόσο στην παραγωγική όσο και στη γενικότερη αναπτυξιακή ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου.